

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szövegt**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

Az erkölcsi nevelés módszere.

Elnöki megnyitó beszéd, melyet a szatmár-ugocsa megyei kath. tanító-egyesületnek 1897. június 3-án tartott közgyűlésén mondott *dr. Steinberger Ferencz*.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A tanító-egyesületek legtermészetesebb feladata, hogy gyűléseiken a közoktatásügyet és magát az életet érintő kérdéseket felszínre hozzanak, azokat felszínre tartva, érlelődésüket, tisztázásukat az elmék egyetemes erejével munkálják és így a közoktatásügyet s vele az életet megnevelésük, idealisabb irányba tereljék.

Az elnöki szék pedig első sorban van arra hivatva, hogy ennek a nemes feladatnak álljon a szolgálatában.

M. t. vendégeinknek és Önöknek t. kártársaim, szíves türelmét kérve, közoktatásügyünk egy szervi baját óhajtom a közfigyelem tárgyává tenni s a bajra az orvoslási módot is megjelölni.

A statisztika, ez a számoknak megdönthetetlen erejével bizonyító tudomány, azt mondja, hogy Magyarországon az ifjú korban vétkezők száma az utóbbi évek folyamában feltűnő gyorsan szaporodott. A büntettek és vétségek miatt elítélt, 16 éven aluli gyermekek száma 1881-85-ben évenként átlag 889 volt. Ellenben 1895-ben e szám már 1661-re emelkedett. A szaporodás tehát az utóbbi tíz év alatt majdnem száz perczent.

A közoktatásügy föllendülésének eme fényes korszakában a fiatal bűnösök számának ez a fölszaporodása megdöbbentő egy jelenség; az iskolák számának a szaporodásával fordított arányban áll a fiatalság erkölcsi. Azt mutatja ez a jelenség, hogy a mai iskola nem képes megadni az ifjú léleknek azt az erkölcsi erőt, melyre az élet viharában oly nagy szüksége van az embernek, hogy a becsület útjáról ne terelődjek.

De hát lehet e csodálkozni azon, hogy a

rohamosan haladó modern kultúra mellett az erkölcsi élet aláhanyatlott? Nem természetes következménye ez az erkölcsi dekadencia annak a nevelésnek, amely ma az iskolákban uralkodik?

Hát ki gondol ma az erkölcsi élet forrásával, a lelkiismerettel? Hát minő bánásmódban részesíti az iskola és a család az erkölcsi élet forrását, a gyermek szívét?

A modern iskolákban az üdvözítő jelszó lett: a helyes oktatási módszer alkalmazása, a melynek csodás erejével az iskolai nevelés megfeneklett ügyét a népboldogító kultúra napfényes kikötőjébe evezetjük be. Kétségbe nem vonható érdeme a modern iskolának, hogy a letűnt idők gyötrelmes, lelket ölő oktatásmódját az értelemfejlesztés könnyed modoru és kellemes képzésévé varázsolta át. Ma már szánakozunk a régi jó idők módszertelensége fölött s nehéz elképzelni, hogyan járhattak a mult idők oktatói oly göröngyös utakon, midőn a helyes érzék oly simára egyengetett talajon vezetheti a gyermek-elméket.

Ámde ennek a módszernek a tökélyesbitése csak az értelemfejlesztésre irányult, csak a tudást vette célba, azt gondolván, hogy ez az értelmi műveltség oly varázshatású fényes nap, mely csak nemesíthet, melynek nyomában már szükségképpen ott kell teremnie az erkölcsnek.

De az élet, ez a legjobb tanító mester bebizonyítja, hogy a tudás és erkölcs nem mindig járnak egy úton. Értelmesség és erkölcs, két különböző dolog. Ha neveljük az egyiket, még nem neveltük vele együtt a másikat is. Mindkettő külön gondozást kíván.

Tudás és erkölcs, nem járnak szükségképpen együtt, mert szellemi organizmusunk úgy van alkotva, hogy tetteinkre, életünkre döntőbb befolyással bírnak érzelmeink, mint a tudásunk. Amihez vonzódik az ember szíve, az után nyúl a keze. Az életet nem az elméletek mozgatják, hanem a bennünk élő érzel-

mek, vágyak és szenvedélyek. Az érzelmek, a vágyak képezik a szellem gépezetében azt a gózerőt, mely az akaraterő mozdonykerekeit ide-oda mozgatja. Az ész az utat jelöli, a hajtó erő a szívben van összepontosítva. Aki erre a szívre rá nem teszi a kezét és azt kellő irányba nem tereli, az, ha még oly fényes sikereket aratott az ismeretszerzés mezején, csak fél munkát végzett az emberképzés fontos műveletében. És fontosabb felét a munkának hanyagolta el, mert *a társadalom alapja nem a tudomány, hanem az erkölcs.* Aki a gyermek életét akarja nemesebb irányba terelni, annak az értelem bevilágításán, természetes világossága fejlesztésén kívül a szívet is meg kell nemesíteni, ebben a nemes érzelmeket: az erény szeretetét, az erkölcsi érzelmeket, a lelkiismeretet feleltetni és erősíteni.

Ennek a szív-nemesítésnek is megvan a maga módszere. De erre a módszerre ügyet sem vetettünk, mert a szív érzelmeivel nem lehet a vizsgálatokon beszámolni, azokat a kárakba tennünk, az avatatlan közönség előtt velük csillognunk. Nagy gonddal fejlesztettük a módszert, de csak azt, mely az értelem élesztésére és ismeretekkel való ellátására szolgál. Van is értelmesség, de nincs benne közönség. Mit ér a tudás, az értelmesség, ha nyomon nem kíséri a becsület, a tisztesség? Többre becsüljük a becsületes pórt, mint a művelt szédelgőt, mert az ember értékét nem tudása, hanem tettei, erkölcsi határozzák meg. Ki becsüli a gazdag zsugorit, a ki a szegény előtt elzárja szívet és erszényét? Ki tesz nagyobb szolgálatot a közönségnek, az értelmes, tanult pénztáros-e, aki Amerikába vándorol a rabizott kincsekkel, vagy az egyszerű tisztviselő, aki vaszorgalommal parosítja a becsületesség erényét? Állítunk-e emlékszobrot a lángeszű fejedelemnek, aki vérbe fojtja a szabadságot és durva önkény nyel tördeli össze az alkotmányt? Ki becsüli a tudós ferfit, az ifjuság vezérét, aki rossz példájával lerombolja azt, amit ékes ajkaiva lépitett? Minden körben, minden állásban az erkölcs adja meg az életnek értékét; ez teszi tartalmassá az életet; ez ad neki szint és szerez tiszteletet. A tudás is becses szerzemény. De fölülte becsesebb az erkölcs, mely még a mennyország kapuit is megnyitja birtokosa előtt.

Nem törekedtünk azonban a szív-nemesítésnek a módszerét is tökélyesbíteni, azért nem termelt az iskolai nevelés jó erkölcsöket. Azt gondolták sokan, hogy a szív nemesítésére elégséges a kezes intelem; azt gondolták, hogy kényszerrel bele lehet oltani a gyermek lelkébe a jó erkölcsöket; azt gondolták, hogy ha falak közé zárják a gyermeket, már ez által kialusznak lelkéből a nemtelen érzelmek, elhalnak a bűnös vágyak s nem kap lábra majd a szenvedély; azt gondolták, hogy vasfegyvellemmel át lehet gyurni a gyermeki szívet.

De az élet, ez a nagy tanító-mester, meg-

tanít rá, hogy az emberi szívet nem lehet ész-okokkal lefegyverezni, hogy ez a szív nem tűri meg a kényszert; hogyha kívülről rá erőszakoljuk a jó erkölcsöt, a visszafojtott érzelmek és vágyak annál nagyobb erővel törnek ki később, midőn a fegyelem korlátaiból kiszabadultak, amint ezt az erkölcsi élet fiatal hajótöröttjei mutatják.

(Folytatása következik.)

A kézügyességi oktatás a tanítóképzőkben.

Azt hiszem minden tanító meg van arról győződve, hogy a mai nevelés oktatásban nem járunk helyes úton, hogy természetellenes irányt követünk, ha a gyermekben szunnyadó tevékenységi ösztön kifejlesztése és helyes irányba terelése helyett csupán csak a sok esetben nem neki való szellemi táplálékot nyújtjuk. Mindannyian érezzük, hogy a sok szellemi munka közé valamit kell illeszteni, a mi felvidítana és munkásságra nevelné a gyermeket.

A vallás-erkölcsi, valamint a munkásságra való nevelés a legnagyobb fontossággal bír a nevelésben s így ezeknek népiskoláinkban első helyet kell adni. A munkát azonban nem tudjuk azon ártatlan fogással megkedveltetni, hogy olvasókönyveinkbe felvesszünk egy-egy olvasmányt a földművelőről, avagy az ács, kovács stb. foglalkozásáról, nem, eredményt így nem érhetünk el, munkásságra csak munka által lehet nevelni!

Hogy pedig a kézimunka mennyire jön segítségére a házi nevelésnek, nem kell külön fejtegetnem. Azt hiszem minden nevelő tudja, mily jótétemény, ha a gyermeknek üres óráiban kellemes, szórakoztató s e mellett hasznos foglalkozást nyújthat, mennyi haszontalanságtól, rossz cselekedettől tudná megóvni, hisz a téltenség az ördög párnája. Igaz, hogy a szellemi foglalkozás is munka, de azt csak nem kívánhatja senki, hogy a gyermek, kit természete ellenére egész nap elmélettel kintoztam, otthon is szellemi munkában találjon örömet, szórakozást.

Nemcsak nevelői, hanem gazdasági és szociális szempontból is fontos a kézügyességi oktatás. Tudjuk, hogy olyan ember, kiben munkakedv és munkaképesség van, nem fogja szabad idejét a kore-mákban tölteni, hanem talál magának otthon is bármily csekélynek látszó foglalkozást, ez pedig úgy gazdasági, mint erkölcsi szempontból igen fontos.

Senki sem tagadhatja továbbá, hogy ma az élet jobban képzett munkást követel, mint hajdan, ha munkájába bizonyos művészetet nem önt, a gép leszorítja minden térről, ma tehát munka-intelligenciát követelnek. Mit tesz az iskola e téren? Elmélettel látja el növendékeit, de munkakedvét és képességét nem fejleszti, legföljebb rémnek állítják oda, ha a gyermeket azzal ijesztgetik: »ha nem tanulsz,

jó lesz az iparosnak, mintha egy ügyes iparos nem volna tiszteletre méltóbb egy szellemi proletárnál. Ez veszedelmes irány.

A közügyességi oktatás által fejleszteni akarjuk a munkakedvet és képezni a munkaképességet. Sok szülő ha látni fogja, hogy gyermeke az elmélettel sehogy sem boldogul, de ügyes a gyakorlati téren, meg fogja gondolni, vajjon proletárt neveljen-e gyermekéből, vagy tisztességes iparost, ki a társadalomnak hasznára van. Amde nyujt-e a mai iskola a szülőknek alkalmat a gyermekben szunnyadó valamely tehetségét felfedezni? Ha sikerül egy munkás és intelligens iparososztályt megteremtünk, s ha azt valláserkölcsösen neveljük, akkor a szociális kérdés megoldásához is segédkezet nyujtottunk.

Láttuk, hogy úgy nevelői, mint gazdasági és szociális szempontból fontos a munkára való nevelés, kívánatos tehát, hogy oly tanítókat képezzünk, kik ennek lelkes terjesztői lennének.

Eltekintve mindezekről, magára a képezdésre, illetve ennek növendékeire jótékony hatással volna, mert minden ok, melyet a közügyességi oktatás bevezetése mellett felhozhattunk, annál nyomósabb a tanítóképzőkre nézve. Miért? Először a legtöbb tanítóképző internatussal van összekötve s így helyettesíti a szülői házat, a családot, a családnak pedig kötelessége hozzátartozóinak nemcsak foglalkozást, hanem szórakozást is nyujtani. A képezdének tehát a sok szellemi munka után üdülésre kell alkalmat nyujtani, oly üdülésre, melyből a növendék temérdek hasznot is húzhat. Valamint pl. a favágónak nehéz napi munkája után a könyv, tehát a szellemi munka, üdülést szerez, úgy talál a képezdész, ki szellemi munkával foglalkozik, a testi munkában pihenést. Másodszor: minden képezde nevelőintézet. Ha tehát azt állítjuk, hogy a test és lélek összhangzatos fejlesztése feltétlenül szükséges, és hogy a munkatanítás egyszersmind szemléleti oktatás, s hogy általa az elméleti oktatás mélyebb gyökeret ver: akkor a leendő tanítókat abból ki nem zárhatjuk. Ha a munkatanítás, eltekintve minden más eredménytől, csak munkára nevelne és a gyermekben szunnyadó tevékenységet tovább fejlesztené, ha csak kedvet, szeretetet ebresztene a munka iránt s így a képezdészt sok, u. n. »ostobaságtól« visszatarthatná, akkor is megerdemelné, hogy a tanítóképzőkbe bevezessék.

Nemcsak nevelői, hanem oktatási szempontból is fontos a közügyességi oktatás a képzőkben

A képezdész azért tanul, hogy tanítson s leginkább azt hallja hangsúlyozni, hogy szemléltessen, mert e nélkül tanítása sem egyszerű, sem gyakorlati és maradandó nem lesz. Igen, de a legjobb iskola szűkölködik tanszerek- és szemléleti eszközökben. Ha képezdész korá-

ban tanult volna tanszereket készíteni, értékesíteni ebbeli ügyességét, hogy tanítását vonzóvá tehesse s pótolná a drága s költséges tanszer-gyűjteményt. Ez által mily halára kötelezné a felettes hatóságot, mily viszony fejlődne közte és a község között, arról felesleges szólanom.

Hiszen ez mind szép, csak hogy kivihetetlen, mondhatná valaki. A képző-intézetekben elég tantárgy van, lehetetlen még a közügyességi oktatásnak is helyet szorítani. A legjobb czéfolat ezen allításokra nézve, ha dr. Götzte W. a német közügyességi oktatás e jeles és fáradhatlan apostolának, egyik munkája nyomán kimutatom, hogy az egyes kulturállamok mennyire haladtak e téren. *Augustin Imre.*

(Folytatása következik.)

A népiszkolai nevelés és a szocializmus.

II.

A szocialista tanok a következő elvekben nyernek kifejezést: 1. *Semmit sem hinni!* Nincs Isten, nincs mennyország, sem pokol, semmi sincs, halhatatlan lélek se. Az mind csak az emberek kizsákmányozására, butítására és féken tartására lett kigondolva. Azért el minden felekezettel! Már nem »pászol« a XIX. századba, hogy a gyermekek megkereszteltesse, imádkozzanak, templomba járjanak. Főlöskézesek az egyházi esketések, meg a halottak eltemetése, a papi rendet el kell törölni, ki kell irtani; ostobaság, hogy a művelt emberek templomba is járnak, imádkoznak, erényes életet folytatnak.

2. *Senkitől sem kell félni!* Istentől legkevésbé; de a szülőktől sem kell félni, mert ők kötelesek magzataikról gondoskodni; nem kell félni a tanítóktól, hisz azért, hogy tanítanak, fizetést huznak; nem kell félni a hatóságoktól, előljáróktól, az ország kormányától, meg a királytól sem, hisz ezek teljesen fölöslegesek és helyettük önkormányzat kell, értsd: semmiféle kormányzatra nincs szükség. Általában semmiféle tekintély ne ismertessék, minden embernek van saját esze, belátása, képes magamat kormányozni és nincs szüksége más valaki azon oktatására, mely megtanítja őt arra, mit kell hinni, hogyan kell az emberi méltóságnak megfelelő módon élni stb., mert azt mindenki önmagától is tudja.

3. *Mindent megvetni!* Megvetni a szeretetet; mindenki magamat szeresse legjobban; megvetni a jó tanácsot; mindenkinek van saját esze; megvetni a szánakozást, azért mit sem vehetsz; megvetni a háladatosságot, miért volt valaki oly együgyű, hogy jót tett? megvetni minden erényt, csak ostoba emberek akarnak szenteskedők lenni; megvetni a művészetet, tudományt, általában a műveltséget, a ki akarja és van arra elegendő pénze, hadd tanuljon és ha tudja, mi közöm hozzá? Én tudok kapálni,

az üst alá fűteni, amaz mazolni, eszmat, ruhát varrni, vasalni, szöni, gépet hajtani, bányában dolgozni, építeni, és mi kell több? *Mindnyájan egyenlők vagyunk!* Azért mindenkit le kell nézni, megvetni, aki gondolja, hogy magasabban áll, többet ér, jelent, mint egy munkás, iparos, földmives, kereskedő, mesterember.

4. *Mindent szabadon élvezni!* szégyen nélkül; a másét vegyük úgy, mint a magunkét; beszéljünk nyilvánosan arról, mit a gondolat a nyelvre hoz: mulatni a meddig csak lehet és a zseb kibírja; adósságból élni, nagy urak módjára pihenni a meddig tetszik; szóval semmit meg nem tagadni önmagunktól; senkivel se törődjünk, feleséged, szüleid, gyermekeidre, se rokonaid- és felebarátaidra ne gondolj. Éljen kiki saját öklére!

5. *Szó se legyen az önmegtagadásról!* Nincs örökkevalóság, azért minek is az önmegtagadás? Mit élvezhetsz, az a tied! A halál után semmi sem marad! Fizeknek lesznek belőled!

Ezek a szocialisták tanításai!

Ugy-e, felséges elvek!? Hanem, hogy ilyen tanítással, ilyen elvekkel és irányokkal erkölcsös és az emberi társadalomnak hasznos, jóra való nemzedéket felnevelni lehetetlen, minden okos ember előtt nyilvánvaló.

Tehát, mi a teendője itt a népiskolának?

A népiskola gyenge ereje, módja ugyan nem elegendő a százfejű sárkány leküzdésére, azért is a népiskola működése a szocialista tanok ellenében csak relatív és alárendelt. Hanem mindamellett működése nagyon sok esetben eredményt hozó lehet.

Nézzük az orvost, nem képes ugyan a himlő ragályos betegségét teljesen megakadályozni, megsemmisíteni, mégis fölvertezi ellene a testet ojtással. És eljárásával hány életet képes megmenteni, a halál torkából kiragadni?

Ojtunk mi is a szocializmus ragályos betegsége ellen övszert a fiatalság tiszta vérébe, minden adandó és felmerült alkalommal, esetleg okos tanítással, figyelmeztetéssel, meggyőzéssel.

Valaki kérdezheti: »Tan a népiskolákba is belefészkelte magát a szocializmus, hát már ott is kell ellene dolgozni, hatását ellensúlyozni?!«

Még hala Istennek, legalább minálunk, nem; hanem a kis patakoeskáknak is szükséges gyakran jó eleve gátat emelni, vagy a büzsagu viznek forrását betömni, behányi, valahogy a föld alá levezetni, megszüntetni, hatástalanná tenni, hogy ártalmassága elháríttassék.

Nagyon sok gyermek apja — nevezetesen azok, kik a »világba« járnak — otthonába térvén vissza, elmesélik feleségüknek vagy felnőtt gyermekeiknek az ott hallott okosságokat, a jövőbe nyúló, kecségetető kilátásokat. A gyermekek úgy hallgatják mindezt, mint valami mesét, észrevétlenül ugyan, hanem figyelmesen.

Bár azt a kis hallgatóság nem is érti, mégis

a hallottakról elmélkedik és emlékezetbe vési, melyekből idővel, a körülmények hatása és összejátszása folytán, felépül világnézetének erős építménye.

A népiskolának kötelessége tehát a szocializmus építményének falai közé nem illő kődarabjait széthányi és azokat az erkölcs, rend, jog és igazság szépen faragott kockáival helyettesíteni.

Említettem, hogy a szocializmus a jelenkori társadalom rendje és intézményei ellen harcol; az emberiség jelenlegi állapotával, helyzetével megelégedve nincsen és az emberiség egyenlőségét, minden vonalon, érvényre juttatni iparkodik.

A népiskolának éppen ellenkező irányban kell haladnia, működnie és a fiatalságot annak ellenkezőjéről feladata meggyőzni.

Erre nézve igen alkalmas elbeszéléseket lehet olvasókönyveinkben is találni; olvassuk, tárgyaljuk azokat.

Ezen kívül minden tanító iparkodjék magának az erkölcsös, tanulságos elbeszélésekből gyűjteményt szerkeszteni, hogy alkalomadtán miből válogatnia. Ilyen elbeszélések hatása megbecsülhetetlen s hatása kiszámíthatatlan. A gyermekek is nagyon szeretik hallgatni, sőt másoknak, otthon hozzátartozóiknak is elmesélik.

Nagyon alkalmas-tárgyu elbeszélések a szocialista tanok ellensúlyozására pl. az orgona sipjainak egyetlenségéről és mégis fenséges összhangjáról; az ujjakról; a karok és gyomorról; elbeszélés annak lehetetlenségéről, hogy az emberek között vagyoni egyenlőség nem képzelhető stb.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a a tanító rendezzen és tartson tanítványainak külön felolvasásokat a szocializmusról és káros következményeiről, hanem csak tudtukon kívül vessen ellenszert a gyermeki kedélybe, miáltal megtartja minden időre az igazi, az isteni parancsolatokkal és a király által szentesített törvényekkel kellőleg megjelölt és megvilágított életuton; És ezen ellenszert a szegénynek és inségbe esettnek majd oly módokkal és eszközökkel szolgál, melyek őt jóléthez vezetik és melyek őt megmentik az elbizakodottságtól és attól a tudattól, hogy a viszonyok majd maguktól változnak s ő majd a zavarosban halászni fog; tehát a saját egészséges karjaira, észére s hasznavehetőségére fog mindenkor támaszkodni.

A népiskola a tanítványokat, *minél szélesebb körű hasznos tudnivalók tanítása és tanulása mellett* különösen vezesse, szoktassa, szóval nevelje a következőkre: Az erkölcsös élet folytatására, a hit igazságaira és jótéteményeire, Istenfélelemre, a felebarát iránti szeretetre, a hatóságok iránti tiszteletre, a kötelességek pontos teljesítésére, az önmegtagadásra, szerénységre, mértékletességre, takarékoságra, illendőségre, szóval az erények követésére,

sorsukkal való megelégedésre és arra, hogy az ember annyit ér, a mennyit testi telki munkájával jót cselekedni képes, meg, hogy minden munka viszonylagosan becsültessek és tiszteletben tartassék. Továbbá ápolni kell a becsület, rend, pontosság, tisztaság érzetét, a hazaszeretetet, a törvény és hatóság iránti tiszteletet és engedelmisséget, a munkaadó iránti tiszteletet.

Ezzel a népiskola részéről meg volna jelölve az ut, a szocialista tanok elleni biztos védőszer megtalálására.

Hanem legyen segítségére az iskolának az egyház, a törvény, meg a józan gondolkodó társadalom is, mert Ney Ferencz szerint: »Legyenek az iskolák bármily czélszerűen szervezve, nem felelnek meg czéljoknak, míg az illető hatóságok figyelme az iskolavégzett növendékekre is ki nem terjed; míg a külső törvény a nép életében az alsó és közép néposztályokban dúló kicsapongások és erkölcstelen szokásokkal vagy nem törődik, vagy a legkialtöbb esetekben is csak akkor nyul büntetéshez, ha valaki vádoltatik. Mit használ a tanítás és nevelés, ha növendékek ellenkezőt latnak az életben?!

Igaza van, de ez ellen a népiskola, sajnos, nagyon keveset és azt is csak közvetve teheti; hanem, ami módjában áll, azt végezze becsületesen, lelkiismeretesen, t. i. tanítsa és nevelje az ifjúságot vallás-erkölcösen, és lehetetlen, hogy a romlott és felbomlottnak vélt társadalom képe meg ne változzék, mi ha sikerül: *akkor a szocialista kérdés megfejtése körül a népiskola is megtette a maga részéről kötelességét.* Bielek Károly.

IRODALOM.

— **Irodalmi jelentés.** Az illető közönség b. figyelmebe ajánljuk a fölötte érdekes, csinos kiállítású, képekkel díszített, eredeti kötésű, s egészen új irányú elbeszéléseket, a melyek »*Idegen tájakon*» cím alatt nemsokára megjelennek. Ezek minden aggodalom nélkül adhatók a felserdültek, a gyermekek és növendékek kezébe. A megható jelenetek, a gyönyörű leírások mindenkit elragadnak. Vizsgálati ajándékul és szünidőkre alig lehetne valami kedvesebb és üdvösebb olvásmányokat kivánni. Olyanok ezek, melyeneket a gondos szülők s nevelő-intézetek már régen óhajtának. Egyszerre három kötetke jelenik meg. Az egyes kötetke 50 kr. I. II. III. együtt 1 frt 40 kr. Kalocsán, *Tóth Mike, S. J.*

— **Tanulók zsebkönyve.** Segédkönyv a magyaryelvi tanszak, történelem és alkotmány köréhez. Közre bocsátja Babik József tanár Egerben. 1897. A 252 lapra terjedő, oldal szelvényes kiadvány 1094 címet magában foglaló, részletes tárgymutatóval van ellátva, melynek segítségével a legkönnyebben feltalálható bármely kérdés. A könyv szép chamois-papíron nem szemrontó petit, hanem garmond-betűkkel van nyomtatva s a legújabb adatok felhasználásával van szerkesztve. Nemesak a tanulók számára szolgál, úgy az osztály-, mint az érettségi és tanképesítő vizsgálatoknál különösen megbecsülhetetlen segédkönyvvül, hanem intelligens emberek részére is sok érdekes adatot tartalmaz. Ajánljuk a tanfériak, tanügybarátok, tanintézetek s a tanuló ifjúság szives figyelmébe. Az érdekes mű füzve 1 frt-ért, diszpéldány csinos vászonkötésben 2 frt-ért kapható. Ez utóbbiak csakis Babik József tanárnál Egerben.

VEGYESEK.

Báró Hornig Károly veszprémi püspök nagylelkűsége. Hornig Károly báró veszprémi püspök fényes tanujelét adta legutóbb is nemes-szívűségének. A múlt hó 29-én Sümegen tartózkodása alkalmával Sümeg város előljárósága részéről Kondor József városbíró, Faludy Antal pénztáros, Malomsoky János jegyző, Adorján Sándor közgyám, Bódis Mátyás és Kovács Mihály tanácsosok nála tisztelegvén Sümegen, mint a megyés püspök második székhelyén, egy apácázárda felállítását s ezzel egyidejűleg boldog emlékü Ramassetter Vincze iskolaalapító azon óhaját kérték megvalósítani, hogy Sümegen a leánynevelés az apácák vezetésére bízassék. A püspök a küldöttséget kegyesen fogadta s a zárda felépítését, valamint az iskola átvételét és felszerelését a város hozzájárulással elfogadta. A főpásztor eme nemes tette a városban igazán nagy örömet okozott.

Kitüntetett tanító. Negyvenévi tanítóskodás jutalmául a király *Lázár Gábor* vernári gör. katolikus tanítót nemrég érdemkeresztel tüntette ki. Lázár a garamvidéki tótajku községben nagy munkát végzett négy évtizeden át a magyar nyelv érdekében. Mint levelezőnk írja, a fiatal nemzedék megtanulta tőle a magyar szót és a magyar hazaszeretetet. A királyi kitüntetést *Hámos László* főispán adta át az érdemes tanítónak nagy és előkelő közönség jelenlétében.

Buzgó esperes-tanfelügyelő. Modertárna szegény elhagyott községben emberemlékezet óta kir. tanfelügyelő nem mutatkozott, milyen hálára érdemes a tanügyet oly apostoli buzgalommal szíven viselő, általános köztiszteletnek örvendő Litassy János ker. esperes fáradozása, hogy évenként nem kímelve önönmagát, a sziklás meredek erdőségek közepett mindenkitől elfeledett iskoláit meglátogatja és vizsgán értékes ajándékokkal megörvendezteteti az iskolás gyermekeket, ki buzgalomának köszönhető, hogy a hitközség tanítója 85 frt évi fizetését 400 frtra emelte. Isten fizesse meg fáradozását, s kísérje ötét lépten-nyomon a modertárnai lakosság hálaszeretete, hogy minél tovább legyen élő mintaképe az önzetlen fáradozás és jótékonyosság nemes erényeinek.

Új leányiskola. *Bende Imre* nyitrai püspök a millenium emlékére Nyitra felsőbb leányiskolát alapított. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter az új főpápnak ezért a hazafias áldozatkészségeért köszönetét és elismerését fejezte ki, az iskolának pedig nyilvánosság jogot adott és az intézethez *Gerevich Emil* dr. miniszteri biztost küldte ki.

Az orsz. közoktatási tanács állandó bizottsága *Beöthy Zsolt* dr. elnöklésével január 8-án tartotta meg ebben az iskolai évben utolsó ülést, melyben az 1897 8 évi iskolátogatósek tervezetével, a középisk. igazgatói utasításokkal és a polgári isk. tanítónóképző-intézet

női parisi szakcsoporthoz tantervével foglalkozott. Az utóbbi két munkát még a régebbi szervezetű Közokt. Tanács készítette: ez alkalommal csupán az utolsó revízió végett kerültek tárgyalásra. Az állandó bizottság 1896. október 27-én tartotta első ülést s noha idejének java részét eleinte az új szervezet életbe-leptetésével járó munkálatok (ügyrend, iskola látogatói szervezet, könyvtár) foglalták el, felszabadulni alig több idő alatt mindamaz ügyekben, amelyekkel megbízott, a munka nagyobb részét elvégezte. A középiskolai szervezet és tanterv revízióját egészen közel juttatta a végleges határozathozatalhoz, a mely az őszi összes ülés föladata lesz. Az osztott népiskolák tantervét az e végből kiküldött szakbizottság elkészítette s az osztatlan népiskola tantervének előmunkálatai is annyira haladtak, hogy a középiskolai revízió elintézése után azonnal tárgyalásra kerülhetnek. A tanítóképző-intézeti tantervi utasításokhoz a fölkerült szakértők be-küldték már munkálataikat s az új iskolai évre csupán ezeknek összeegyeztetése és végleges megszerkesztése marad. A polgári iskolák reformjának kérdése is annyira haladt, hogy az állandó bizottság a tárgyalások folytatását szakbizottságnak adhatta át, a mely épp a legutóbbi napokban el is készítette részletes javaslatát. A lefolyt iskolai év az előkészületek éve volt csupán, de ezekben annyira haladt a tanács, hogy az őszzel megnyíló új időszak alatt a rábizott fontos szervezeti kérdések nagyobb részében kész munkálatokkal igazolhatja munkássága eredményeit.

Tanfelügyelői jubileum. Az állami tanfelügyelői karnak egyik méltó diszéről akarunk ezúttal megemlékezni. Folyó év május hó 25-én ünnepelte ugyanis Papp Sándor Pozsony-m. kir. helyettes tanfelügyelője működésének negyedszázados évfordulóját. Csendben, minden feltűnés nélkül — a milyen 25 éves munkássága volt — folyt le ezen szép és emlékezetes napja. E lapok m. t. olvasói jól ismerik Papp Sándort, mint a »Népnevelő« buzgó munkatársát, kinek minden czikke az ügyes adminisztrator, a praktikus tanferfiú és amit legelő kellett volna említenem, a valláserkölcsös nevelést a legmelegebben óhajtó és pártoló férfúra vallott. Mi, kik a katolikus nevelő-oktatás szolgálatában állunk, kétszeres elismeréssel tartozunk működése iránt, mert benne — el-lentétben a mai kor áramlatával — mindig és mindenben a hitvallásos iskolák lelkes és tisztá meggyőződés barátját ismerjük és tiszteljük. Negyedszázados tevékenységének, melyet egészben Pozsonyban töltött, állandó nyomai vannak. Az őszinte emberfeletti hivatalos munkájának köszönhető nagyrészt, hogy Pozsony-megye tanügye a legjobban rendezett megyék sorába tartozik. Hogy mit és mennyit dolgozott ő, azt legjobban mi ítélhetjük meg, kik munkásságát közvetlenül látjuk, tapasztal-

juk és méltatjuk. Hivatalos nagy elfoglaltsága daczára azonban működik irodalmilag, buzgókodik mint tanító-egyesületi elnök, farad mindig, a hol a tanügy és a tanítók érdeke követeli. Nincs a megyében tanító, kinek sziveséget nem tett volna, nincs egy se, a ki szolgálatkészességét igénybe nem vette volna. Tanító, tanító-özvegy bizalommal fordul hozzá ügyének, ügyes-bajos dolganak elintézése czéljából, és ő éjt nappallá téve, önzéstelenül farad, jutalmát, a jó szolgálatában működni, találva. Innét azon igazán őszinte szeretet és nagyra-becsülés, a melylyel iránta mi pozsony-megyei tanítók viseltetünk. Bar így volna mindenütt; akkor látnók megtestesítve azon ideális viszonyt, a melyet a tanítóság és a népiskolai felügyelet tényezőiben mindnyájan óhajtunk. Fogadja ez uton is negyedszázados munkássága alkalmából legjobb kívánatainkat és maradjon továbbra is a valláserkölcsös népoktatás és a tanítók lelkes barátja. *M. I.*

Tanítógyűlés. A »szebenmegyei róm. kath. tanító-egylet« ez idei vándorgyűlését f. évi június 8-án tartotta meg a kir. kath. Terézvárház elemi iskolájában. A gyűlés több tárgyai voltak: 1. Nyilvános tanítás a beszéd- és értelemgyakorlatból (II. osztályban), tartotta Máthé Dénes terézvárházi tanító. 2. Nyilvános tanítás a rajzból (IV. oszt.), tartotta Dományáncz Péter terézvárházi tanító. 3. Elnöki megnyitó. 4. Értekezés Izsépi Béla egri tanítónak az írva-olvasáshoz való szemléltető eszközéről, tartotta Máthé Dénes. 5. A nyilvános tanítások megbirálása. 6. »Tanügyi apróságok« Schuch Odón terézvárházi tanító fölolvása. 7. »Szebenmegye földrajza« újabb kiadásának ügye. A gyűlést a terézvárházi templomban 8 órakor sz. mise előzi meg.

A »Győrvidéki Tanító-egyesület« közgyűlését május hó 29-én tartotta Győrött, a megyeház nagytermében. Elnök: *Karácson Imre dr.*, tanító-képezdei igazgató. Föltűnést keltett beszédével, melyben tanügyünk multjából és a jelenéből vont a következtetéseket jövő teendőinkre. Batran, leplezetlenül mutatott azokra a hibákra, melyek a jelenben vannak. Nem takargatta sem a kormány, sem a testületek, sem a társadalom, sem a tanítóság hibáit. Védelmezte a *tanítás szabadságát*. Frappans hasonlata volt az, melyben a sajtószabadságának bürokratikus megrendszabályozásával hasonlította össze a tanítás szabadságának korlátozását. Új értelemben veszi a *tanítás államosítását*, mely alatt nem központi dirigálást ért. Óhajtja, hogy legyen az iskoláknak szabad versenye, melyben az állam annyi rendelkezést tartson fenn, a mennyit a nemzet, a haza, vallásosság és köz-erkölcs megkíván. A társadalmat felhívja arra, hogy nincs *tanügyi közvéleményünk* és a társadalmi betegségekért szeretik az iskolát felelősségre vonni, holott az iskoláért annyit se tettek még mindenütt, a mennyire föltétlenül szüksége volna. Azután a specziális *magyar nemzeti* nevelésügy kifejlődését sürgeti, mely ne utánozzon semmiféle nemzetet szolgamódra. Majd a *vallásos, hazafias* nevelést sürgeti, s mindig a magyar hazát tartja szem előtt, melynek virágzására kell tanítás-ügyünknek mű-

ködni. A gyűlés további folyamán pályadíjakat osztott ki Gróf Endrének, Littomericzky Jánosnak és Trannicsék Ernőnek; Horváth Antal dicséretet kapott. 100 frtot adott az egyesület a vidéki hírlapírók nyugdíjintézetének, 100 frtot az internatusra. Az egyesületnek 200 tagja van. Vagyon 2112 frt 7 kr. Jászay Mari művésznőt tiszteletbeli tagnak választotta, kivüle még Zechmeister Károly polgármestert, Ruschek Antalt, Goda Béla alispánt, Horváth Lajost és Slegel Pétert. Az egyesület jövő közgyűlését a vidéken tartja, nem Győrben.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, műhímzések, stáció- és oltárképek, csillárok, fémerneműek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szűts és Társa, a hibornok-érsek és Magyarország hercegprímásának udv. szállítói Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca Árjegyzéküket kívánatra bérmentve küldik

RÖVID HIREK. A zárdák száma Belguumban. Belguumban a vallásos irány óriási hőifításokat tett, erről legjobb bizonyosságot szolgáltatnak a következő szám adatok: 1846-ban 137 férfi zárda volt 2051 szerzetessel és 624 női zárda 9917 apácával. A zárdák vagyon 642 millió frankot tett ki. 1896. végével a férfi zárdák száma 244-re emelkedett, tagjainak száma 4858 és 1498 női zárda 26.228 apácával, a vagyon pedig egy milliárd és 657 millió frankot képvisel. — **Tanító-árvaik feltétele a Magyarországi Tanítók Árvaházába.** A magyarországi tanítók árvaházi egyesülete figyelmezteti az érdekelteket, hogy a felvétel iránti pályázati határidő f. évi június 30-án jár le. A pályázati feltételek megtudhatók Rohn József paedagogiumi tanár és árvaatjánál (Budapest, I. ker. Alkotás-utca 1 c) — a ki egyéb felvilágosítással is készséggel szolgál. — **Római régiségek Győr-Szent-Mártonban.** Pannonhalma tövében a régi Pannónia község területén Récesy Viktor dr. kutatókat folytató. Most egy régi római temetőt ását ki s már három sírdombra bukkant. Érdekes régiségeket, gyűrűket, karpereceket, edényeket s feliratos téglákat találtak a sírokban. — **A rozsnói püspök beiktatása.** Ivánkovics János dr. rozsnói püspök beiktatása e hónap 20-án lesz. A püspök 19-én Kassa felől vonaton érkezik Rozsnóra. hol az állomásnál a káptalan fogadja. A beiktatásnál Gömörmegye az alispán vezetése alatt huszonöttagú küldöttség által lesz képviselve, azonkívül a szomszédos vármegyék is képviseltetik magukat. Az egyházmegyei papság nagy számmal fog tisztelegni az új püspöknel. — **A koronázás évfordulója.** A koronázás harminczadik évfordulóját a milleniumi év emlékével együtt az egész országban ünnepesen megülték. A főváros összes iskoláiban szép ünnepet rendeztek, hazafias alkalmi beszéddel és költemény-szavalással. Az iskolákra nemzeti zászlót tűztek ki és az ünnep színhelyeül szolgáló természet földszíteték. Mindenütt megjelentek az ünnepen a tanítványok, tanítók és szülők. Sok vidéki városban is kegyeletesen ünnepelték a koronázás évfordulóját. — **Vizsgálat a Ranolder-intézetben.** A budapesti Ranolder-intézet tanítóképzőjében most végződtek a tanítóképesítő vizsgálatok, melyek e hó 4-én kezdődtek. A vizsgálatokra Walter Gyula dr. egyházmegyei főtanfelügyelő elnökölt, a közoktatásügyi miniszterium képviselőjében pedig Radnai Rezső dr. min. titkár jelent meg. Ugy a főtanfelügyelő, mint a min. biztos teljes megelegedését fejezte ki az elért eredmény fölött s általában az intézet szelleme s egész vezetése a legnagyobb mértékben megnyerte tetszésüket.

Szerkesztői üzenetek.

S. Gy. Alsó-Regmeczen. Szorgalmazni fogjuk. — V. S. Heves-Csányon Tanulmányát szívesen veszszük, kérjük, küldje be. Az említett válaszok minden előzetes felszólítás nélkül érkeztek a szerkesztőséghez, tehát közvetlen megnyilatkozásai voltak a felháborodott kath. tanítói önértetnek. Miért nem irt ön is, lehetséges, hogy cikkének is helyet adtunk volna. Hogy a közölt dolgokról ön miként vélekedik, az, mint egyéni meggyőződés, tiszteletre érdemes, de azért nem következik, hogy az egyszersmind közvélemény is. — Sz. A. Komjáthi, Rövid értesülést közlünk a beküldött tanulságos jegyzőkönyvből; köszönet. — B. V. Esztergom. Még nem intézhetjük el. — L. J. Rudóbánya. Felhasználjuk. Üdvözet. — E. J. Ettyek. Egy kis módosítással sorát ejtjük. — D. esperes-plébános urnak. Többfelé tettünk kérdést és sajnos — azt a feleletet kaptuk, hogy a tanulmányi alap ez időszertint még nem nyújt hitoktatóknak segélyt. Talán jó volna megkísérteni. A kérvény a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézendő. — K. F. Guzsorán. Kívánsága szerint átadjuk egyik főv. igazgatónak. — E. F. Beérkezett. Felhasználjuk. — Sz. J. Kista. M. Megkaptuk. Sok jó anyagot tartalmaz, de a kérdést nem tárgyalja kimerítően. — J. Z. Szatmárott. Csak a jövő számban teheünk eleget a kérésnek, mert az említett lapot nem kaptuk. A gyűlés leírása is e miatt maradt a jövő számbra. Üdvözet. — M. G. Győr. Küldök egy nyomtatott példányt. Még nincs elfogadva. — E. M. Felső-Galla. Örvendünk, hogy közvetítésünkre immár nincs szüksége.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Nyitra-Ujlakra tót nyelvben is jártas róm. kath. tanító kerestünk. Fizetése: évi 300 frt s egy szobából álló lakás. Jelentkezhetnek tanítónok is. Oklevél követtetik Dr. Steinhöfer Gyula isksz. elnök. 3-3

Modertárnai (Barsm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 315 frt államségélyben, 1002 ööl szántóföld, 2598 ööl rét, 4500 ööl legelő, 1500 ööl erdő, 68 ööl házikert, 33 ürköbméter tűzifa, melyből a tanterem is tüttetik, tempiómpénztárából 31 frt, tandíj 42 forint. Van egy szoba, konyha, élekkamra, istálló, sertésöl. Tannyelv tót-magyar. Az iskolaszékhez címzett folyamodványok főt. Litassy János ker. esperes urhoz Hegybányára (Hontm.) július 10-én választás napjáig beküldendők.

Erdélyi egyházmegye.

A korondi róm. kath. népiskolához egy tanítói és egy tanítónői állomásra pályázat hirdettetik. Fizetés: egyenkint 400 frt és 30 frt lakbér, a község határan legeltetési és fajzasi jog, hetenkint szükséges sősvíz. Csak okleveles róm. kath. vallásuk folyomodhatnak, kik kellően felszerelt kérvényeiket alulirtohoz július 15-ig beadhatják. Korond (Udvarhelym.) 18-7. június 3-án. Hadnagy Mihály elkész. 1-2

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A léczfalvai (Bereg megye) éneklésztanítói állomás f. június 29-re pályázat hirdettetik. Jövedelme: lakás, belsőség, 18 hold föld, párbér, stóla és fajzáson kívül 140 frt készpénz. Rövid idő múlva a jövedelem 400 frtra kiegészítetik. A pályázók kérvényeikkel a bereg-szentmiklósi lelk. lakban jelentkezhetnek Zichor Pál esperes.

Pécsi egyházmegye.

A gyula-jováneczal (Tolnam.) róm. kath. magyar nyelvű kántortanítói állomásra folyó évi június 30-ikáig pályázat nyitattik. Az 1897. május 10-én 380/97. isk. sz. alatt kelt egyházmegyei hatóság által helyben hagyott díjlevél szerint a következő javadalommal: a) 4 szoba, konyha, kamra, pincze és a szükséges gazdasági épületekből álló lakás kerttel; b) 2, telek — ki-

osztott legelőilletéssel — haszonélvezete; c) az uradalomtól 5 öl kemény hasáb tűzifa, a község által vágatva és beszállítva, d) lélekpenz a hivatól 75 fit 10 kr.; e) stolaris jövedelem 60 fit; f) a hivatól járó és befolyó őszi és tavaszi gabonának 50%-a, becserítke 350 fit; g) minden szőlős gazdától egy iteze bor. Kántori köteleme: az egyháziátogatási okmány és helyi szokások alapján az isteni szolgálatokat és szertartásokat végezni. Tanítói kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályban a törvénynek és püspöki rendszabályoknak megfelelőleg a mindennapi és ismétlős tanköteleseket tanítani. A választás június 30 án d. e. 10 órakor fog megejteni. Az eredeti okmányokkal felszerelt kérvények legkésőbb június 29-ig az iskolaszéki elnökségnek beérkezendők. A próbaéneklések a pályázate határidőig bármikor megtarthatók. Gyula Jovánca, 1897. május 31-én. Az iskolaszék elnöksége. 2—2

A magyar soórosi kántortanítói állomásra pályázat hirdetteük. Fizetése: lakáson, 2 kerten kívül készpénzben, földben, terményekben közel 600 fit (hatszáz fit). Kérvények a püspök-bogádi (u. p. Pécs) plébániahivatalhoz július 15-ig küldendők be. 1—2

Rozsnyői egyházmegye.

A esákanyházai (Nógrád-megye) róm. kath. kántortanítói állomásra július 5-re pályázat hirdetteük. Fizetése: 1/2 kat. hold föld hívek művelik. Iskolaadóból 100 fit, tandíjból 170 fit, 10 pozs. mérő buza, 40 pozs. mérő rozs és 8 fit, vaj fejében 1 fit 60 kr., 2 bécsi öl tűzifa. Stóla 25 fit. Harangozásért 15 pozs. mérő rozs és minden temetési harangozásért 10 kr. Kényelmes lakás kerteskévet. Iskolafűtésről hívek gondoskodnak. Tannyelv magyar. Kérvények Fülekpüspökibe (posta Füle) Fábrián Kamill espereshez intézendők.

Szatmári egyházmegye.

Mezőteremre (Szatmár.) magyar nyelvű róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése: tisztességes lakáson kívül 350 fit. A kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni köteles. Ajánlatok jul. 15-ig főt Kosztra Ignác esperes urhoz intézendők. Mezőterem, 1897. június 5. Velsitz Pál isk. jegyző.

A szinyérváraljai róm. kath. leányiskola tanítónői állomásra pályázat hirdetteük. Javadalma: 1-ször készpénzben az egyházpénztárból előleges havi részletekben évi 450 fit, tandíjváltás czimén évi 25 fit és tűzifára 65 fit, melyből az iskolai fűtés is fedezendő. 2. Természetben két szoba, konyha, kamara, padlás és fűtőkamrából álló lakás. Tanítási nyelv magyar. Tanítónői oklevéllel bíró pályázók kellően felszerelt kérvényeket f. év június 30-ig főt. Pemp Antal esperes urhoz küldjék Felsőbányára.

Székesfehérvári egyházmegye.

Az aecsei róm. kath. iskolánál egy segédkántortanítói és egy tanítói állomásra július 15-ig pályázat nyitattik. Elsőnek jövedelme: polgári évre 200 fit és teljes ellátás, butorozott szoba, fűtés és takarítás, ha illető minden funkciót németül-magyarul önállóan végezni tud, a stólának felét, ami körülbelül 20—30 forint megkapja. Másodiknak jövedelme: polgári évre 360 fit és 20 fit lakbér havi részletekben előre fizetve. Teendők: egy osztály vezetése és az ismétlősök tanítása. Tannyelv magyar-német. Felszerelt kérvények főt. Keifler János esp. plébános urhoz Acsára küldendők. Faskó János főtanító.

Szombathelyi egyházmegye.

Rába-Hídvégre a róm. kath. iskolához segédtanító kerestetik. Evi fizetése: 300 fit, butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Kötelessége: az 1—2. osztályt tanítani, az ismétlőoktatásban, úgy a kántori teendőkben segédkezni. Képesítővel nem bíró tanító is pályázhat. A kérvények július 5-ig főt. Soós János pl. iskolaszéki elnök urhoz küldendők. 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Pályázat a karádi esperesi kerületben Köröshegy anyaegyházhoz tartozó Pusztaszemes főkegyházban évi jünius 24-én. Jövedelmei: 1. 18 1/4 pozs, mérő

rostált pár-rozs és 4 fit 20 kr. párpénz. E két czim pénzértékben 10 évi átlagot véve 46 fit 26 kr. 2. Lakház keleti oldalán 6 kat. hold szántóföld egy tagban, értéke 60 fit. 3. E földeket a nép munkálja s mindent hazatakarít, értéke 50 fit, ha tetszik e szép munkát megváltani, munkaváltásul 50 fit adatik. 4. Öt akó must helyett 25 fit. 5. Tandij mindennapiakért összesen 7 fit. 6. Hitközség pénztárából 50 fit. 7. Öreg halott után 52 kr., kis halottért 26 kr., kettő után mintegy 2 fit 50 kr. 8. Legelő használat értéke 10 fit. 9. Ismétlő iskolásokért a politikai községtől 10 fit. 10. Néptől ágfáztékül készpénz 30 fit. 11. Uradalomtól 4 magyar öl = (1 1/2, 64 cméter) rendes kemény hasábfa értéke házhoz szállítva a hívek által 40 fit. 12. Politikai községtől fizetésjavítás czimén 50 fit. Pénzérték 1—12. szám alattiak után összesen: 380 fit 76 kr. Hajlandó az iskolaszék ezen összeget kiegészíteni 400 frtig vagy ha az illető kántortanító nem akar gazdálkodni az esetben kap 400 fit készpénzfizetést. Tannyelv: magyar-német. Tankötelesek száma 60—65. Orgonálásban teljes jártasság, a pályázaton személyes megjelenés kívánatik. A megválasztandó köteles évenként három ízben a szőlőhegyi szent kőkereszthez és a keresztjáró hét valamelyik napján Andocsra 1 1/2 órai távolság körmenetet vezetni. Fenti javadalmazáshoz eszeréptető alatt 2 szobás (egyik padlózott) lakás, nyári és téli (utóbbi takaréktűzhelyes, konyha, kamara, istálló, pincze, holdnyi jó házikert, közeli jó ivóvízű kuttal jár. Kérvények a köröshegyi plébánia hivatalnak (posta helyben) czimzendők. 2—3

A „Népnevelő” 20. számában közzétett miki önálló tanítói állomásra a pályázat június 20-ig meghosszabbítottak. 2—2

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK
Budapest, Garay-utcza 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 uj orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve

Hi issik

Kathreiner-féle

Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki

a ki igazán jó kávét szeret, a ki félti az egészségét és takarékos.